

Technik urządzeń sanitarnych

311209

Inna nazwa zawodu: hydraulik, instalator

Zadania i czynności

Technik urządzeń sanitarnych pracuje w firmach zajmujących się budową i utrzymaniem sieci wodociągowych, ciepłowniczych, gazowych i kanalizacyjnych, zarówno zewnętrznych czyli między budynkami jak i wewnętrznych - w budynkach. Ponadto może zajmować się utrzymywaniem sprawności urządzeń końcowych tych sieci, tj. piecyków gazowych, muszli klozetowych, armatury sanitarnej w łazienkach i kuchniach.

Technik urządzeń sanitarnych może specjalizować się w sieciach ciepłych, sieciach gazowych, sieciach wodociągowych i kanalizacyjnych lub w wyposażeniu sanitarnym budynków.

Pracuje przy usuwaniu awarii, pracach konserwacyjnych, modernizacji, a także przy rozbudowie istniejących i budowie nowych sieci. Zadania i czynności robocze zależą od stanowiska na jakim pracuje. Technik urządzeń sanitarnych może pracować na stanowisku monter - zajmującego się montażem - lub majstra sprawującego nadzór nad montażem.

Praca na stanowisku monter polega na instalowaniu i naprawie urządzeń sanitarnych (np. WC), wodnych (prysznic, wanna, zlewozmywak), gazowych (np. piecyk gazowy) i ciepłowniczych (np. kaloryfer). Wykonuje on polecenia przełożonego, współpracuje z członkami ekipy wykonawczej i może wydawać polecenia podwładnym (pomocnikom). W swej pracy miewa kontakt z osobami spoza firmy, gdy wykonuje usługę np. w domu klienta.

Praca na stanowisku majstra jest znacznie bardziej zróżnicowana. Wiąże się ona z kontaktami z ludźmi: z klientami - np. lokatorami bloku, wykonawcami (monterami), sprzedawcami materiałów (rur, złączek itp.) oraz pracownikami instytucji współpracujących. Technik urządzeń sanitarnych dokonuje także czynności kontrolno-pomiarowych czyli nadzoruje wykonanie robót. Ponadto zajmuje się dokumentowaniem robót (sprawozdanie z wykonania usługi), gospodarką materiałową (zakupem, wydawaniem i rozliczaniem zużycia materiałów), oraz przyjmowaniem należności za wykonane prace i płaceniem za dostarczone materiały.

Środowisko pracy

materialne środowisko pracy

Technik urządzeń sanitarnych pracujący na stanowisku majstra pracuje w biurze, oraz w miejscach wykonywania prac instalacyjnych, gdzie nadzoruje pracę monterów, np. w piwnicach, pomieszczeniach technicznych (np. w węźle ciepłowniczym), mieszkaniach prywatnych, w budowanych budynkach oraz na zewnątrz budynków, np. w wykopach. W pomieszczeniach zamkniętych jest narażony na oddziaływanie gazu, chemikaliów i wysokiej temperatury oraz pracę w dusznych i suchych pomieszczeniach. Pracując poza budynkami podlega działaniom czynników atmosferycznych: mrozu, upału,

deszczu, wiatru.

warunki społeczne

Każdy technik urządzeń sanitarnych pracuje w kontakcie z ludźmi. Niemniej intensywność ich zależy od rodzaju firmy i zajmowanego przez niego stanowiska.

Technik urządzeń sanitarnych pracujący na stanowisku monter (bezpośredniego wykonawcy), styka się przede wszystkim ze swoimi współpracownikami, a ponadto z przełożonym.

Natomiast pracując na stanowisku kierownika (majstra) kontaktuje się z klientami zgłaszającymi awarie, przychodzącymi zapłacić za usługę lub reklamować jej jakość. Ponadto majster rozdziela pracę monterom, kontroluje ich pracę, kontaktuje się z dostawcami i szefem firmy.

W przedsiębiorstwach budujących sieci oraz eksploatujących je (np. wodociągi miejskie) kontakty społeczne są ograniczone do bezpośrednich współpracowników.

warunki organizacyjne

Technik urządzeń sanitarnych pracuje jako wykonawca lub kierownik. Zawsze ma przełożonego i prawie zawsze podwładnych (współpracowników). Bardzo często jest osobą reprezentującą firmę na zewnątrz, wobec klientów.

W firmach takich jak pogotowia (wodne czy gazowe) praca jest trzy zmianowa i konieczna jest praca w dni wolne od pracy.

Zazwyczaj jednak technicy urządzeń sanitarnych pracują w systemie jednozmianowym i tylko w przypadku poważnych awarii pracownicy są ściągani z domów do pracy (np. gdy zepsuje się hydrofor w budynku).

Technik urządzeń sanitarnych ponosi odpowiedzialność finansową (za materiały i urządzenia), zawodową (za wykonanie pracy zgodnie z zasadami sztuki), a także za bezpieczeństwo ludzi - podwładnych i współpracowników.

Wymagania psychologiczne

Jak w każdym zawodzie technicznym niezbędne są podstawowe uzdolnienia i zainteresowania techniczne. Konieczna jest wyobraźnia przestrzenna pozwalająca rozumieć projekty techniczne. Potrzebne są zdolności rachunkowe do prowadzenia rozliczeń finansowych i opracowywania zestawień statystycznych, a także przy rozliczaniu pracowników, klientów i dostawców. Ważna jest przy tym rzetelność i skrupulatność.

Technikowi przydaje się koncentracja i podzielność uwagi, a także umiejętność przerzucania się z jednej czynności na drugą np. w sytuacji gdy klient przerywa pracę nad rozliczeniem finansowym oczekując natychmiastowego zainteresowania swoim problemem.

Technika urządzeń sanitarnych powinna cechować staranność i dokładność wykonywanych czynności (np. skręcanych fragmentów rur). W przypadku pracy z

gazem, parą technologiczną czy też wodą pod wysokim ciśnieniem niezbędna jest ponadto umiejętność podejmowania szybkich i trafnych decyzji. W sytuacjach usuwania poważnych awarii pożądane są takie cechy jak: opanowanie, praca w szybkim tempie, nieuleganie emocjom. W wyjątkowych sytuacjach przydatna może być odwaga, niemniej nie jest ona cechą nie-zbędną technika urządzeń sanitarnych. Konieczna jest natomiast umiejętność pracy w warunkach obciążenia psychicznego (stresu), np. w trakcie usuwania poważnej awarii.

Osoby pracujące w tym zawodzie powinny cechować się umiejętnością nawiązywania kontaktów z ludźmi i współdziałania z nimi. Majster ponadto powinien być dobrym organizatorem i mieć umiejętności kierownicze, a także negocjacyjne. Przydatna jest w pracy technika urządzeń sanitarnych odporność na stres związany z kontaktami ze zdenerwowanymi klientami.

Dobrze jest, gdy technika urządzeń sanitarnych cechuje ciekawość świata, chęć i gotowość pogłębiania wiedzy, gdyż to pozwala mu poznawać i stosować wciąż nowe materiały czy technologie.

Wymagania fizyczne i zdrowotne

Dla technika urządzeń sanitarnych niezbędna jest ogólna sprawność fizyczna. Dużym atutem jest odporność na niekorzystne warunki klimatyczne takie, jak nagłe zmiany temperatury, jakie mogą się zdarzyć na przykład przy naprawie wężła ciepłowniczego zimą.

Słaba budowa ciała również wyklucza pracę w tym zawodzie, gdyż niekiedy trzeba podnieść jakiś element - kilkukilogramową rurę, czy dokręcić złączkę. Natomiast nie są przeszkodą drobne zaburzenia sprawności rąk i palców. Konieczne jest sprawne widzenie obuoczne, gdyż wymaga tego czynności takie jak: cięcie, spawanie, zgrzewanie czy lutowanie rur.

Poważnym przeciwwskazaniem do podjęcia tej pracy są choroby alergiczne. Nawet niewielkie zaburzenia układu oddechowego, często współwystępujące z uczuleniami, eliminują człowieka z tego zawodu, gdyż styka się on tu z gazem, oparami oraz innymi substancjami drażniącymi i niebezpiecznymi. W tym zawodzie wymagana jest sprawność narządu równowagi, a także zmysłu węchu (wyczulenie na gaz). Przeciwwskazaniem są zaburzenia świadomości oraz padaczka, a klaustrofobia dyskwalifikuje kandydata do zawodu technika urządzeń sanitarnych.

Warunki podjęcia pracy w zawodzie

Zawód technika urządzeń sanitarnych można zdobyć kończąc technikum o takiej specjalności. Możliwe jest również uprawianie zawodu po ukończeniu innej szkoły średniej, zdaniu matury i zdobyciu uprawnień mistrzowskich zawodu – wymaga to minimum 5-ciu lat praktyki na budowie oraz egzaminu mistrzowskiego. Podobną praktykę oraz egzamin z wiedzy technicznej, prawa budowlanego i administracyjnego, musi zaliczyć technik urządzeń sanitarnych, zdobywający uprawnienia budowlane - wykonawcze. Dają one możliwość założenia własnej firmy. Gdy technik chce zajmować się projektowaniem, musi dodatkowo, w ramach zdobywania uprawnień, odbyć 3-letnią praktykę projektową.

Technik urządzeń sanitarnych mający do czynienia w swej pracy z gazem lub parą pod

wysokim ciśnieniem (technologiczną) musi wykazać się świadectwem kwalifikacji (odnawianym co 5 lat), potwierdzającym umiejętności i predyspozycje do pracy z gazem lub parą.

Nie ma preferencji przy zatrudnianiu co do płci techników urządzeń sanitarnych, niemniej nie spotyka się kobiet na tym stanowisku. Również wiek nie jest wyznacznikiem zatrudnienia. Zarówno młodzi jak i starsi technicy urządzeń sanitarnych mają szanse na zdobycie pracy. Ważniejsze jest doświadczenie i cechy osobowości (np. umiejętność postępowania z ludźmi) niż określony wiek.

Możliwości awansu w hierarchii zawodowej

W zawodzie technika urządzeń sanitarnych w zasadzie nie ma możliwości awansu. Każdy technik rozpoczyna pracę od stanowiska monter-a czyli wykonawcy. Po okresie 5-cioletniej praktyki i uzyskaniu uprawnień budowlanych może przejść z bezpośredniego wykonawstwa do nadzoru i zostać majstrem. Na tym poziomie kończy się możliwość awansu technika urządzeń sanitarnych. Osiąganie dalszych szczebli kariery zawodowej uwarunkowane jest zdobyciem wyższego wykształcenia.

Możliwe jest jednak awansowanie poprzez poszerzanie zakresu wykonywanych czynności, co można osiągnąć zdobywając dodatkowe uprawnienia – np. uprawnienia energetyczne, świadectwa kwalifikacji dotyczące pracy z gazem i parą technologiczną .

Możliwości podjęcia pracy przez dorosłych

Formalnie nie ma żadnych przeszkód aby osoby dorosłe rozpoczęły pracę w zawodzie technika urządzeń sanitarnych. Tytuł technika mogą uzyskać zarówno ludzie młodzi, kończąc szkoły dzienne - technika, jak i ludzie starsi, uzyskując ten tytuł w szkole policealnej. Ponadto pracę w zawodzie umożliwia zdobycie uprawnień mistrzowskich (przy dowolnym średnim wykształceniu) i tu nie ma ograniczeń wiekowych.

Wiek natomiast w sposób naturalny ogranicza wykonywanie tego zawodu, gdyż wymagana jest tu duża sprawność i wydolność fizyczna oraz dobry stan zdrowia. Ponadto zdobywanie wymaganego stażu pracy (np. do uprawnień) jest procesem długotrwałym. Z tego względu osoby starsze mogą mieć trudność w uzyskaniu kwalifikacji do wykonywania tego zawodu.

Możliwości zatrudnienia

Technicy urządzeń sanitarnych mogą być zatrudniani w przedsiębiorstwach komunalnych (wodociągi, MPO, sieci ciepłownicze), aczkolwiek coraz trudniej spotkać tam techników - bezpośrednio pracę wykonują osoby z zawodowym wykształceniem, a ich przełożeni są po studiach. Częściej natomiast techników można spotkać w firmach budowlanych, gdzie pracują przy budowie domów, sieci ciepłowniczych, kanalizacyjnych czy wodociągowych. Praca w takich firmach często wiąże się z koniecznością zdobycia dodatkowych kwalifikacji np. energetycznych czy gazowych. Z drugiej zaś strony właśnie w takich miejscach technik urządzeń sanitarnych może zdobyć praktykę, niezbędną do uzyskania uprawnień budowlanych.

Technicy z uprawnieniami mistrzowskimi mogą też założyć własną firmę i prowadzić usługi - np. dla indywidualnych klientów, czy też obsługiwać lokatorów na zlecenie spółdzielni mieszkaniowych czy administratorów domów. Mogą też, wykorzystując

uprawnienia budowlane - projektowe zająć się projektowaniem podłączeń sieci np. na prywatne zlecenia.

Jest to zawód coraz rzadziej spotykany, gdyż daje ograniczone możliwości awansu. Ponadto również w tej dziedzinie obserwuje się tendencję do podwyższania poziomu wykształcenia.

Zawody pokrewne

Zawody o tym samym poziomie kwalifikacji

- technik budowlany
- technik mechanik
- technik chemik
- technik elektryk

Zawód o wyższym poziomie kwalifikacji

- inżynier inżynierii środowiska

Zawód o niższym poziomie kwalifikacji

- monter sieci wodnych i kanalizacyjnych

Polecana literatura

Informator instalacyjny -Murator

Instalacje wodociągowe, gazowe, ogrzewcze z miedzi - Poradnik, 2000

Kawlath W. – Instalacje sanitarne, Poznań, 1998.

Urządzamy z muratorem... łazienki i kuchnie 1 (5) 2002

Zajda R., Gebhardt Z., Instalacje gazowe oraz lokalne sieci gazów płynnych. Projektowanie, wykonawstwo, eksploatacja, Warszawa, 1995